

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

**BYLOJE DĖL UAB „MEDICATA FILIA“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS
ĮSTATYMO PAŽEIDIMO**

2016-03-24 Nr. 12R-35
Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Direktorius pavaduotojos Neringos Baronienės (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkė), Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, išnagrinėjo bylą pagal Vilniaus valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau - Tarnyba) 2016-01-19 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 69RĮP-10 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Medicata filia“ (įmonės kodas 123432212, registruotas buveinės adresas – Žarijų g. 2B, LT-02300, Vilnius) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-02-12 gavo Tarnybos 2016-02-11 raštu Nr. 69D1-(69.5)-270 persiūtą Protokolą dėl UAB „Medicata filia“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba protokole nustatė, kad UAB „Medicata filia“, reklamuojant maisto papildus ir maisto produktus: „Vitaminas C 25mg (apelsinų kvapo) MEDICATA N10“, „Žiedadulkių tabletės su vit. C 1.5g MEDICATA N20“, „Vitaminas C MDF 500mg MEDICA N50“, „Vitaminas C su spanguolėmis 50mg MEDICATA N 50“, „Propolio lašai MEDICATA 30ml“, „Bičių pienelis meduje MEDICATA 140g“, „Propolio kapsulės“ ir arbatą „medaus su propoliu ir žolelėmis imunitetui MEDICATA 140g“, nurodoma ir užsimenama apie žmogaus ligų gydymo savybes ir kitas savybes, kai tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų, naudojami neleistini naudoti teiginiai apie sveikatingumą bei nepateikiamas privalomas pateikti teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarbą, taip pat šalia minėtos arbatos nepateikiama privaloma pateikti nuoroda „Maisto papildas“.

Tarnyba protokole nustatė, kad minėta reklama buvo skleidžiama:

- 1) interneto tinklalapyje www.hiperfarma.lt laikotarpiu nuo 2013-09-26 iki 2015-11-09
- 2) laidoje „Padėkime augti“, transliuotoje 2015-10-11 9.30 val. per TV3 televizijos kanalą ir 2015-10-17 11:00 val. per TV8 televizijos kanalą.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Medicata filia“ internetinėje svetainėje www.hiperfarma.lt reklamuodama maisto papildus:

- 1) „**Vitaminas C 25mg (apelsinų kvapo) MEDICATA N10**“ naudojo teiginius:
– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:

„Mitybai papildyti vitaminu C sergant peršalimo ligomis, <...>“, „Skatina žaizdų, nudegimų gijimą, stabdo dantenu kraujavimą“, „<...> padeda kovoti su dauguma virusiniu ir bakterinių infekcijų“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Pakankamas vitamino C vartojimas sumažina vėžio, širdies ir kraujagyslių patologijų ir kataraktos atsiradimo riziką“, „Sumažina trombų susidarymo tikimybę“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Vitaminas C dalyvauja kolageno – baltymo, kuris atlieka svarbų vaidmenį <...> sausgyslių, <...> ir kito jungiamojo audinio atnaujinime, sintezėje. Taip pat vaidina svarbų vaidmenį vystantis ir augant naujoms ląstelėms“, „Skatina pasveikimą po operacijų“, „Padeda sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį“.

– kurie nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei nevartojami ar vartojami tam tikri produktai keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais:

„(Laisvieji radikalai susidaro dėl natūralių oksidacijos procesų, nuolatos vykstančių mūsų organizme. Jie trikdo deguonies apykaitą organizmo ląstelėse ir gali įtakoti piktybinių auglių susidarymą)“.

– kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių:

„Stiprina imuninę sistemą“.

2) „Žiedadulkių tabletės su vit. C 1.5g MEDICATA N20“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„<...> geležis, cinkas, kobaltas padeda kovoti su mažakraujyste.“, „Žiedadulkės padeda esant prostatos susirgimams, klimakterinėms neurozėms, nervinei depresijai bei lėtiniam alkoholizmui, <...>“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

– „Bičių surinktas žiedadulkes kaip profilaktikos priemonę sergant ateroskleroze, virškinamojo trakto ligomis (diskinezija, gastritu, opalige), lėtiniu hepatitu, tulžies pūslės uždegimu.“.

– kurie nurodo į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Šios medžiagos stiprina nervų sistemą, skatina kraujo kūnelių gamybą, didina kraujo baltymų, hemoglobino, eritrocitų kiekį, organizmo regeneracinius procesus, augimą, sveikimą po sunkių ligų, lėtina senėjimo procesus, mažina cholesterolio kiekį kraujyje.“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„<...> [žiedadulkės] padeda grąžinti organizmui jėgas po infekcinių ligų, gerina nuotaiką. Vartojant žiedadulkes, didėja lytinis aktyvumas.“.

– kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Svarbiausia sudedamoji jų dalis – visaverčiai baltymai (jų yra 26-40 proc.), apie 20 proc. augalinių riebalų. Paminėtini lipidai, iš kurių susidaro vitaminas D, kai kurie hormonai, surišantys cholesteroliną ir pašalinantys jo perteklių iš organizmo. Žiedadulkėse yra apie 2 proc. fosfolipidų. Jie neleidžia riebalams kauptis kraujagyslėse. Šiame bičių produkte esantys karotinoidai virsta vitaminu A, gerinančiu regėjimą. Žiedadulkėse yra nemažai vitamino C ir rutino, kurie didina viso organizmo kraujagyslių, o ypač kapiliarų atsparumą. Žiedadulkėse randama ir kitų vitaminų: B1, B2, B6, B12, PP, E, biotino bei folio rūšties“, „Kadangi žiedadulkėse kalio randama iki 400 mg / 100 g., jos papildo ir koreguoja šio elemento kiekį kraujyje, pagerina širdies ir kraujagyslių sistemos veiklą. Žiedadulkių sudėtyje yra daug fosforo ir magnio, kurie reguliuoja medžiagų apykaitą, atpalaiduoja kraujagyslių spazmus, o geležis, cinkas, kobaltas padeda kovoti su mažakraujyste.“, „Nepatartina žiedadulkių tabletes vartoti paaugliams lytinio brendimo metu, nes žiedadulkėse esantys vitaminas E ir hormonai gali iškreipti normalią lytinio brendimo eigą.“

3) **„Vitaminas C MDF 500mg MEDICA N50“** naudojo teiginius:

– *kuriomis nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:*

„Mitybai papildyti vitaminu C sergant peršalimo ligomis, <...>“, „Skatina žaizdų, nudegimų gijimą, stabdo dantenu kraujavimą“, <...> padeda kovoti su dauguma virusinių ir bakterinių infekcijų“.

– *kuriomis nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:* „Pakankamas vitamino C vartojimas sumažina vėžio širdies ir kraujagyslių patologijų ir kataraktos atsiradimo riziką“, „Sumažina trombozų susidarymo tikimybę“.

– *kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių:*

„Stiprina imuninę sistemą“.

– *kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:*

„Askorbo rūgšties savybė apsaugoti įvairias medžiagas nuo skilimo yra naudinga maisto produktų patvarumui, todėl vitaminas C gali būti panaudojamas kaip konservuojanti medžiaga.“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį“, „Vitaminas C dalyvauja kolageno – baltymo, kuris atlieka svarbų vaidmenį <...> sausgyslių, <...> ir kito jungiamojo audinio atnaujinime, sintezėje. Taip pat vaidina svarbų vaidmenį vystantis ir augant naujoms ląstelėms“, „Skatina pasveikimą po operacijų“, „Padeda sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį“.

– *kurie nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei neįvartojami ar vartojami tam tikri produktai keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais:*

„(Laisvieji radikalai susidaro dėl natūralių oksidacijos procesų, nuolatos vykstančių mūsų organizme. Jie trikdo deguonies apykaitą organizmo ląstelėse ir gali įtakoti piktybinių auglių susidarymą)“.

4) **„Vitaminas C su spanguolėmis 50mg MEDICATA N 50“** naudojo teiginius:

– *kuriomis nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:*

„Mitybai papildyti vitaminu C sergant peršalimo ligomis <...>“, „Skatina žaizdų, nudegimų gijimą, stabdo dantenu kraujavimą“, „<...> padeda kovoti su dauguma virusinių ir bakterinių infekcijų“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Pakankamas vitamino C vartojimas sumažina vėžio, širdies ir kraujagyslių patologijų ir kataraktos atsiradimo riziką.“, „Sumažina trombų susidarymo tikimybę“.

– kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių:

„Stiprina imuninę sistemą“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Vitaminas C dalyvauja kolageno – baltymo, kuris atlieka svarbų vaidmenį <...> sausgyslių ir <...>, kito jungiamojo audinio atnaujinime, sintezėje. Taip pat vaidina svarbų vaidmenį vystantis ir augant naujoms ląstelėms.“, „Skatina pasveikimą po operacijų.“, „Padeda sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje.“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį.“.

– kurie nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei nevartojami ar vartojami tam tikri produktai keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais:

„(Laisvieji radikalai susidaro dėl natūralių oksidacijos procesų, nuolatos vykstančių mūsų organizme. Jie trikdo deguonies apykaitą organizmo ląstelėse ir gali įtakoti piktybinių auglių susidarymą)“.

5) „**Propolio lašai MEDICATA 30ml**“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Burnos ir gerklės infekcijos gydomos 30-40 lašų pusėje stiklinės vandens tirpalu skalaujant 2-3 kartus per dieną.“, „Pasižymi <...> priešūždegiminiu, traumų, spinduliavimų ir infekcijų pažeistų audinių atsistatymą skatinančiu veikimu, slopina bakterijų, grybelių ir virusių veiklą, mažina skausmą, patinimą, <...>.“, „Rekomenduojamas vartoti įvairių odos ir gleivinių pažeidimų atvejais: <...> parodontozei, grybelių sukeltam burnos gleivinės uždegimui, spindulinio gydymo komplikacijoms, po stomatologinių procedūrų ir operacijų burnoje, odos įbrėžimams, nubrozdinimams, po vabzdžių įkandimų.“, „<...> gali būti naudojamas esant iššutimams ir kitiems pėdų pažeidimams. Propolis yra vienas stipriausių natūralių antibiotikų. Jis pasižymi ryškiu antibakteriniu, antivirusiniu, imunomoduliaciniu veikimu, skatina žaizdų, opų gijimą.“, „Propolio fenolinės rūgštys <...> pasižymi uždegimą mažinančiu poveikiu.“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Infekcijų profilaktikai gerti 2-3 kartus dienoje <...>“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„[Propolis] Pasižymi dezodoruojančiu, <...> [veikimu]“, „Rekomenduojamas vartoti <...> esant nemaloniam kvapui iš burnos, <...>“, „Džiovina odą, <...>“, „Propolio fenolinės rūgštys skatina tulžies ir šlapimo gamybą bei išsiskyrimą, stiprina kapiliarų sienelės, <...>“, „Sudėtyje esanti oksideceno rūgštis – labai stiprus antioksidantas.“.

– kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:

„[Propolis] <...> veiklus antioksidantas.“.

– kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant tai

patvirtinančių dokumentų, dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Propolyje gausu mikroelementų, ypač daug cinko ir mangano, kurie yra itin svarbūs ląstelių augimo, diferenciacijos procesams. Jame randami nedideli beveik visų vitaminų ir 17 aminorūgščių kiekiai.“.

6) „Bičių pienelis meduje MEDICATA 140g“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:

„Medus ne tik maitina, bet ir gydo žmones. Nuo seniausių laikų žinoma, kad medus <...> naikina bakterijas, stabdo uždegimą, todėl yra nepakeičiama priemonė peršalus, esant kvėpavimo ir šlapimo takų uždegimams, <...> stabdo aterosklerozę ir hipertoniją.“, „[bičių pienelis] Dėl plataus veikimo spektro dažniausiai vartojamas kūdikių ir pagyvenusių žmonių gydymui ir sveikatos stiprinimui.“.

– kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Mitybai pagerinti ir papildyti natūraliais vitaminais ir kitomis biologiškai aktyviomis medžiagomis.“, „Natūralus bičių pienelis <...>“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„<...> medus gali prailginti gyvenimą, suteikti žvalumo ir sveikatos, <...>“, „Tai puikus energijos šaltinis visiems, <...>“, „[bičių pienelis] <...> mažina cholesterolio kiekį kraujyje, <...>, padidina kraujospūdį, stiprina regėjimą, atmintį, <...> gerina fizinį <...> darbingumą, <...> toлина senatvę, didina lytinį pajėgumą, palengvina klimakso reiškinius, skatina žindyvėms laktaciją, <...> padeda atsilikusių vaikų fizinei <...> raidai.“, „Bičių pienelis skatina augimo, regeneracijos, ląstelių diferenciacijos procesus, koreguoja suaugusių ir pagyvenusių žmonių dishormonines būsenas. Jis didina eritrocitų, hemoglobino, kraujo baltymų, mažina cholesterolio kiekį organizme.“.

– kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:

„[Medus] <...> normalizuoja skrandžio rūgštingumą, gerina virškinimą, <...>“, „[Medus] <...> skatina širdies veiklą, gerina kraujotaką, <...>“, „Natūralus bičių pienelis pasižymi žmogaus organizmą tonizuojančiomis savybėmis.“, „[Bičių pienelis] Jis pagerina bendrą organizmo būklę, apetitą, skatina medžiagų apykaitą, reguliuoja lipidų apykaitą, <...> gerina širdies darbą, <...> mažina nuovargį, gerina <...> protinį darbingumą, <...> padeda atsilikusių vaikų <...> protinei raidai.“.

– kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Imunitetui stiprinti, po sunkių operacijų, norint greičiau atgauti organizmo jėgas, esant skrandžio, žarnyno, kepenų bei tulžies pūslės negalavimams.“.

7) reklamuodama arbatą „medaus su propoliu ir žolelėmis imunitetui MEDICATA 140g“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:

„Medus <...> gydymasis produktas. Dar senovės kinų farmakopėjoje rašoma, kad medus <...> gali slopinti skausmą, <...>“, „Medus pasižymi antibakteriniu, stabdančiu uždegimą poveikiu, todėl yra nepakeičiama priemonė peršalus.“, „Ramunėlė vartojama kaip <...> priešmikrobinė priemonė. Liaudies medicinoje vaistinė ramunėlė – pagrindinis vaistas nuo peršalimo ligų.“, „Propolis – natūralus antibiotikas. Jis slopina daugelio patogeninių mikroorganizmų augimą <...>“, „Jame esančios biologiškai aktyvios medžiagos pasižymi stipriu priešvirusiniu poveikiu,

o kaip žinia, virusai ir yra dažniausia peršalimo negalavimų priežastis. Propolis veikia ir prieš bakterijas – stabdo jų dauginimąsi ir naikina. Be to, skirtingai nuo antibiotikų, propoliui neišsivysto bakterijų atsparumas.“, <...> mažina uždegimą <...>“.

– *kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:*

„Tai yra puiki profilaktinė <...> priemonė.“, „Todėl imbiero arbata geriama profilaktiškai nuo peršalimo.“, „Silpna pankolio arbata yra puiki gripo profilaktinė priemonė.“.

– *kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:*

„Tai yra puiki <...> žmogaus organizmą stiprinanti priemonė.“, „Imunitetui į arbatos sudėtį įeina imbiero šaknų, saldžiųjų pankolių vaisių, ramunėlių žiedų ekstraktai, propolio ekstraktas.“, „Kai kurios jo veiksmingosios medžiagos apsaugo nuo pavojingų nuosėdų kraujagyslėse susidarymo ir sumažina žalingojo cholesterolio kiekį kraujyje.“.

– *kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:*

„[Medus gali] <...> malšinti troškulį, pratęsti aktyvų žmogaus gyvenimą.“, „Imbieras stimuliuoja visas organizmo funkcijas ir padeda kūnui greičiau pašalinti nuodingąsias medžiagas.“, „Ramunėlė vartojama kaip raminanti [priemonė], <...>“.

UAB „Medicata filia“ reklamuodama maisto papildą „Propolio kapsulės“ televizijos laidoje „Padėkime augti“, transliuotoje per TV3 ir TV8 televizijų kanalus, naudojo teiginius:

– *kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą bei profilaktines savybes:*

„<...> propolis, dar vadinamas antibiotiku iš avilio.“, „Jame [propolyje] esančios veikliosios medžiagos veikia kaip antiseptikai: slopina daugelio mikroorganizmų ir grybelių atsiradimą, mažina skausmą ir uždegimą.“, „Lina, išbandžiusi ne vienus papildus, pagamintus iš bičių produktų sako prie šios medžiagos apsistojusį ir dėl to, kad ji pasižymi ir antivirusinėmis, antibakterinėmis ar net nuo vėžio apsaugančiomis savybėmis.“, „Propolis gali būti naudojamas ne tik profilaktikai, bet ir burnos gleivinės, kvėpavimo takų, žarnyno ar odos ligoms gydyti.“, „Tokiam receptui neliks atspari nė viena liga“.

– *Kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai teigiama ir užsimenama, kad subalansuota ir įvairi mityba apskritai negali suteikti tinkamo maistinių medžiagų kiekio:*

„Rudenį gamtos gėrybių apstu, tačiau norint vaikų imunitetui reikalingas medžiagas gauti vien su maistu, gali būti sudėtinga skaičiuoti ir stebėti įvairovę. Tam tikrų elementų, reikalingų vaikams, deja, galime gauti tik su papildais – ypač natūralių.“.

Tarnyba Protokole nustatė, kad šalia aukščiau minimų maisto produktų aprašymų naudojant teiginius apie sveikatingumą nepateikiamas teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarbą.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Medicata filia“ pateikė informaciją, kuri neatitinka: 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1) 16 straipsnio, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p.36) 3 straipsnio a, d ir e dalių, 5 straipsnio 1 dalies d punkto, 8

straipsnio 1 dalies, 10 straipsnio 1 dalies, 2 dalies a punkto ir 3 dalies, 13 straipsnio 3 dalies, 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18) 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktų, 3 dalies ir 4 dalies a punkto, Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto, ir Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ patvirtinimo“ 15 punkto reikalavimų, ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

Tarnyba protokole nurodė, kad UAB „Medicata filia“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Protokole nurodyta, kad UAB „Medicata filia“ bendradarbiavo, teikė prašomus dokumentus. Protokole pateiktas UAB „Medicata filia“ paaiškinimas, kad „dėl www.hiperfarma.lt reklamos įvyko klaida dėl neapsižiūrėjimo – bendrovė su Hiperfarma nedirba jau keletą metų, ir, nors sutartis su Hiperfarma nebuvo nutraukta, tekstai www.hiperfarma.lt paskelbti savavališkai, nesuderinus su bendrove; Dėl laidos „Padėkime augti“ – susitarimas su reklamos vykdytojais buvo vienoks, o rezultatas atliktas nesuderinus su užsakovu. Todėl UAB „Medicata filia“ nesutinka dėl jų pilnos atsakomybės.“

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-03-09 gavo UAB „Medicata filia“ raštą, kuriame bendrovė paaiškino, kad nėra pardavusi vaistinei Hiperfarma tų produktų, dėl kurių netinkamo pateikimo yra surašytas Protokolas. Bendrovė taip pat paaiškino, kad bendrovės ir Hiperfarma sudaryta Pirkimo – pardavimo sutartis nenumato jokių šalių bendrų veiksmų, nukreiptų į bendrovės produktų reklamą, todėl vaistinė Hiperfarma, nupirkusi iš tiekėjų vaistus ar kitokius produktus savo prekybai, juos reklamuoja kaip savo prekę, o ne gamintojo produktą, ir turėtų prisiimti visą atsakomybę. Bendrovė taip pat paaiškino dėl reklamos televizijos laidos „Padėkime augti“ metu, kad visuotinai žinomos propolio, kaip gamtinės medžiagos, savybių viešinimas negali būti laikomas reklama, nes reklamos sąvoka apima žmogaus sukurtų produktų ar teikiamų paslaugų viešinimą visuomenei, siekiant komercinės naudos. Bendrovė nurodė, kad reklamos televizijoje metu vaizdas, kaip vaikas kelis kartus perstato ant stalo pakuotę nuo bendrovės gaminamo papildu „Propolio kapsulės“ yra niekaip laidoje neakcentuotas veiksmas, kurio net neseka žiūrovas, todėl laidoje nebuvo jokios netinkamos bendrovės gaminamo papildu „Propolio kapsulės“ reklamos. Bendrovė taip pat nurodė, kad šią reklamą ruošė profesionalūs reklamos gamintojai ir platintojai UAB „Intelligent Mind“, kurie pagal Reklamos įstatymą yra Reklaminės veiklos subjektas, ir jeigu laidos eiga, tekstas ir rodomi vaizdai gali būti vertinami kaip Reklamos įstatymo pažeidimas, pretenzijos turėtų būti nukreiptos į UAB „Intelligent Mind“.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši

veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-03-09 gavo UAB „Medicata filia“ raštą, kuriame bendrovė paaiškino, kad nėra pardavusi vaistinei „Hiperfarma“ tų produktų, dėl kurių netinkamo pateikimo yra surašytas Protokolas. Bendrovė nurodė, kad UAB „Medicata filia“ ir „Hiperfarma“ sudaryta Pirkimo – pardavimo sutartis nenumato jokių šalių bendrų veiksmų, nukreiptų į bendrovės produktų reklamą, todėl vaistinė „Hiperfarma“, nupirkusi iš tiekėjų vaistus ar kitokius produktus savo prekybai, juos reklamuoja kaip savo prekę, o ne gamintojo produktą, ir turėtų prisiimti visą atsakomybę. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad Tarnybai 2015-11-10 pateiktame UAB vaistinė „Hiperfarma“ rašte nurodyta, jog informacija, susijusi su Protokole nustatytais teiginiais yra talpinama UAB „Medicata filia“ iniciatyva. Be to, prie minėto UAB „Hiperfarma“ rašto pateiktoje Pirkimo-pardavimo sutartyje Nr. 2013/09/26, sudarytoje tarp UAB „Medicata filia“ ir UAB Vaistinė „Hiperfarma“ 3.2. punkte nustatyta, jog „Pardavėjas garantuoja ir atsako, kad prekių registracija/notifikacija, ženklinimas bei visa pateikta informacija apie Prekes, atitinka visus tam keliamus gamintojo šalies ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus“. Taigi, iš byloje pateiktos informacijos matyti, kad UAB „Medicata filia“ maisto papildų ir maisto produktų („Vitaminas C 25mg (apelsinų kvapo) MEDICATA N10“, „Žiedadulkių tabletės su vit. C 1.5g MEDICATA N20“, „Vitaminas C MDF 500mg MEDICA N50“, „Vitaminas C su spanguolėmis 50mg MEDICATA N 50“, „Propolio lašai MEDICATA 30ml“, „Bičių pienelis meduje MEDICATA 140g“, „Propolio kapsulės“ ir arbata „medaus su propoliu ir žolelėmis imunitetui MEDICATA 140g“) reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklapyje www.hiperfarma.lt bei laidoje „Padėkime augti“, yra susijusi su UAB „Medicata filia“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus maisto papildus ar maisto produktus (arbata), taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Medicata filia“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamą įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotė, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Medicata filia“ skleista maisto papildų ir maisto produktų „Vitaminas C 25mg (apelsinų kvapo) MEDICATA N10“, „Žiedadulkių tabletės su vit. C 1.5g MEDICATA N20“, „Vitaminas C MDF 500mg MEDICA N50“, „Vitaminas C su spanguolėmis 50mg MEDICATA N 50“, „Propolio lašai MEDICATA 30ml“, „Bičių pienelis meduje MEDICATA 140g“, „Propolio kapsulės“ ir arbatą „medaus su propoliu ir žolelėmis imunitetui MEDICATA 140g“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklapyje www.hiperfarma.lt ar laidoje „Padėkime augti“, turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs UAB „Medicata filia“ minėtų maisto papildų ir maisto produktų reklamas, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šie maisto papildai ir maisto produktai pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Medicata filia“ interneto svetainėje www.hiperfarma.lt reklamuodama maisto papildus:

1) „**Vitaminas C 25mg (apelsinų kvapo) MEDICATA N10**“ naudojo teiginius:

– *kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:*

„Mitybai papildyti vitaminu C sergant peršalimo ligomis, <...>“, „Skatina žaizdų, nudegimų gijimą, stabdo dantenu kraujavimą“, „<...> padeda kovoti su dauguma virusiniu ir bakteriniu infekcijų“.

– *kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:*

„Pakankamas vitamino C vartojimas sumažina vėžio, širdies ir kraujagyslių patologijų ir kataraktos atsiradimo riziką“, „Sumažina trombozų susidarymo tikimybę“.

– *kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:*

„Vitaminas C dalyvauja kolageno – baltymo, kuris atlieka svarbų vaidmenį <...> sausgyslių, <...> ir kito jungiamojo audinio atnaujinime, sintezėje. Taip pat vaidina svarbų vaidmenį vystantis ir augant naujoms ląstelėms“, „Skatina pasveikimą po operacijų“, „Padeda sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį“.

– *kurie nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei nevartojami ar vartojami tam tikri produktai keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais:*

„(Laisvieji radikalai susidaro dėl natūralių oksidacijos procesų, nuolatos vykstančių mūsų organizme. Jie trikdo deguonies apykaitą organizmo ląstelėse ir gali įtakoti piktybinių auglių susidarymą)“.

– *kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių:*

„Stiprina imuninę sistemą“.

2) „**Žiedadulkių tabletės su vit. C 1.5g MEDICATA N20**“ naudojo teiginius:

– *kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:*

„<...> geležis, cinkas, kobaltas padeda kovoti su mažakraujyste.“, „Žiedadulkės padeda esant prostatos susirgimams, klimakterinėms neurozėms, nervinei depresijai bei lėtiniam alkoholizmui, <...>“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Bičių surinktas žiedadulkes kaip profilaktikos priemonę sergant ateroskleroze, virškinamojo trakto ligomis (diskinezija, gastritu, opalige), lėtiniu hepatitu, tulžies pūslės uždegimu.“.

– kurie nurodo į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Šios medžiagos stiprina nervų sistemą, skatina kraujo kūnelių gamybą, didina kraujo baltymų, hemoglobino, eritrocitų kiekį, organizmo regeneracinius procesus, augimą, sveikimą po sunkių ligų, lėtina senėjimo procesus, mažina cholesterolio kiekį kraujyje.“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„<...> [žiedadulkės] padeda grąžinti organizmui jėgas po infekcinių ligų, gerina nuotaiką. Vartojant žiedadulkes, didėja lytinis aktyvumas.“.

– kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Svarbiausia sudedamoji jų dalis – visaverčiai baltymai (jų yra 26-40 proc.), apie 20 proc. augalinių riebalų. Paminėtini lipidai, iš kurių susidaro vitaminas D, kai kurie hormonai, surišantys cholesteroliną ir pašalinantys jo perteklių iš organizmo. Žiedadulkėse yra apie 2 proc. fosfolipidų. Jie neleidžia riebalams kauptis kraujagyslėse. Šiame bičių produkte esantys karotinoidai virsta vitaminu A, gerinančiu regėjimą. Žiedadulkėse yra nemažai vitamino C ir rutino, kurie didina viso organizmo kraujagyslių, o ypač kapiliarų atsparumą. Žiedadulkėse randama ir kitų vitaminų: B1, B2, B6, B12, PP, E, biotino bei folio rūšties“, „Kadangi žiedadulkėse kalio randama iki 400 mg / 100 g., jos papildo ir koreguoja šio elemento kiekį kraujyje, pagerina širdies ir kraujagyslių sistemos veiklą. Žiedadulkių sudėtyje yra daug fosforo ir magnio, kurie reguliuoja medžiagų apykaitą, atpalaiduoja kraujagyslių spazmus, o geležis, cinkas, kobaltas padeda kovoti su mažakraujyste.“, „Nepatartina žiedadulkių tabletes vartoti paaugliams lytinio brendimo metu, nes žiedadulkėse esantys vitaminas E ir hormonai gali iškreipti normalią lytinio brendimo eigą.“.

3) „**Vitaminas C MDF 500mg MEDICA N50**“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Mitybai papildyti vitaminu C sergant peršalimo ligomis, <...>“, „Skatina žaizdų, nudegimų gijimą, stabdo dantenu kraujavimą“, <...> padeda kovoti su dauguma virusinių ir bakterinių infekcijų“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Pakankamas vitamino C vartojimas sumažina vėžio širdies ir kraujagyslių patologijų ir kataraktos atsiradimo riziką“, „Sumažina trombozės susidarymo tikimybę“.

– kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių:

„Stiprina imuninę sistemą“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Askorbo rūgšties savybė apsaugoti įvairias medžiagas nuo skilimo yra naudinga maisto produktų patvarumui, todėl vitaminas C gali būti panaudojamas kaip konservuojanti medžiaga.“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį“, „Vitaminas C dalyvauja kolageno – baltymo, kuris atlieka svarbų vaidmenį <...> sausgyslių, <...> ir kito jungiamojo audinio atnaujinime, sintezėje. Taip pat vaidina svarbų vaidmenį vystantis ir augant naujoms ląstelėms“, „Skatina pasveikimą po operacijų“, „Padeda sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį“.

– kurie nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei nevartojami ar vartojami tam tikri produktai keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais:

„(Laisvieji radikalai susidaro dėl natūralių oksidacijos procesų, nuolatos vykstančių mūsų organizme. Jie trikdo deguonies apykaitą organizmo ląstelėse ir gali įtakoti piktybinių auglių susidarymą)“.

4) „**Vitaminas C su spanguolėmis 50mg MEDICATA N 50**“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Mitybai papildyti vitaminu C sergant peršalimo ligomis <...>“, „Skatina žaizdų, nudegimų gijimą, stabdo dantenu kraujavimą“, „<...> padeda kovoti su dauguma virusinių ir bakterinių infekcijų“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Pakankamas vitamino C vartojimas sumažina vėžio, širdies ir kraujagyslių patologijų ir kataraktos atsiradimo riziką.“, „Sumažina trombų susidarymo tikimybę“.

– kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių:

„Stiprina imuninę sistemą“.

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Vitaminas C dalyvauja kolageno – baltymo, kuris atlieka svarbų vaidmenį <...> sausgyslių ir <...>, kito jungiamojo audinio atnaujinime, sintezėje. Taip pat vaidina svarbų vaidmenį vystantis ir augant naujoms ląstelėms.“, „Skatina pasveikimą po operacijų.“, „Padeda sumažinti cholesterolio kiekį kraujyje.“, „Sumažina įvairių alergenų poveikį“.

– kurie nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei nevartojami ar vartojami tam tikri produktai keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais:

„(Laisvieji radikalai susidaro dėl natūralių oksidacijos procesų, nuolatos vykstančių mūsų organizme. Jie trikdo deguonies apykaitą organizmo ląstelėse ir gali įtakoti piktybinių auglių susidarymą)“.

5) „**Propolio lašai MEDICATA 30ml**“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Burnos ir gerklės infekcijos gydomos 30-40 lašų pusėje stiklinės vandens tirpalu skalaujant 2-3 kartus per dieną.“, „Pasižymi <...> priešūždegiminiu, traumų, spinduliavimų ir infekcijų pažeistų audinių atsistatymą skatinančiu veikimu, slopina bakterijų, grybelių ir virusių veiklą,

mažina skausmą, patinimą, <...>“, „Rekomenduojamas vartoti įvairių odos ir gleivinių pažeidimų atvejais: <...> parodontozei, grybelių sukeltam burnos gleivinės uždegimui, spindulinio gydymo komplikacijoms, po stomatologinių procedūrų ir operacijų burnoje, odos įbrėžimams, nubrozdinimams, po vabzdžių įkandimų.“, „<...> gali būti naudojamas esant iššutimams ir kitiems pėdų pažeidimams. Propolis yra vienas stipriausių natūralių antibiotikų. Jis pasižymi ryškiu antibakteriniu, antivirusiniu, imunomoduliaciniu veikimu, skatina žaizdų, opų gijimą.“, „Propolio fenolinės rūgštys <...> pasižymi uždegimą mažinančiu poveikiu.“.

– *kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:*
„Infekcijų profilaktikai gerti 2-3 kartus dienoje <...>“.

– *kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:*
„[Propolis] Pasižymi dezodoruojančiu, <...> [veikimu]“, „Rekomenduojamas vartoti <...> esant nemaloniam kvapui iš burnos, <...>“, „Džiovina odą, <...>“, „Propolio fenolinės rūgštys skatina tulžies ir šlapimo gamybą bei išsiskyrimą, stiprina kapiliarų sieneles, <...>“, „Sudėtyje esanti oksideceno rūgštis – labai stiprus antioksidantas.“.

– *kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:*
„[Propolis] <...> veiklus antioksidantas.“.

– *kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:*
„Propolyje gausu mikroelementų, ypač daug cinko ir mangano, kurie yra itin svarbūs ląstelių augimo, diferenciacijos procesams. Jame randami nedideli beveik visų vitaminų ir 17 aminorūgščių kiekiai.“.

6) „Bičių pienelis meduje MEDICATA 140g“ naudojo teiginius:

– *kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:*
„Medus ne tik maitina, bet ir gydo žmones. Nuo seniausių laikų žinoma, kad medus <...> naikina bakterijas, stabdo uždegimą, todėl yra nepakeičiama priemonė peršalus, esant kvėpavimo ir šlapimo takų uždegimams, <...> stabdo aterosklerozę ir hipertoniją.“, „[bičių pienelis] Dėl plataus veikimo spektro dažniausiai vartojamas kūdikių ir pagyvenusių žmonių gydymui ir sveikatos stiprinimui.“.

– *kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:*
„Mitybai pagerinti ir papildyti natūraliais vitaminais ir kitomis biologiškai aktyviomis medžiagomis.“, „Natūralus bičių pienelis <...>“.

– *kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:*
„<...> medus gali prailginti gyvenimą, suteikti žvalumo ir sveikatos, <...>“, „Tai puikus energijos šaltinis visiems, <...>“, „[bičių pienelis] <...> mažina cholesterolio kiekį kraujyje, <...>, padidina kraujospūdį, stiprina regėjimą, atmintį, <...> gerina fizinį <...> darbingumą, <...> toлина senatvę, didina lytinį pajėgumą, palengvina klimakso reiškinius, skatina žindyvėms laktaciją, <...> padeda atsilikusių vaikų fizinei <...> raidai.“, „Bičių pienelis skatina augimo, regeneracijos, ląstelių diferenciacijos procesus, koreguoja suaugusių ir pagyvenusių žmonių dishormonines būsenas. Jis didina eritrocitų, hemoglobino, kraujo baltymų, mažina cholesterolio kiekį organizme.“.

– *kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:*

„[Medus] <...> normalizuoja skrandžio rūgštingumą, gerina virškinimą, <...>“, „[Medus] <...> skatina širdies veiklą, gerina kraujotaką, <...>“, „Natūralus bičių pienelis pasižymi žmogaus organizmą tonizuojančiomis savybėmis.“, „[Bičių pienelis] Jis pagerina bendrą organizmo būklę, apetitą, skatina medžiagų apykaitą, reguliuoja lipidų apykaitą, <...> gerina širdies darbą, <...> mažina nuovargį, gerina <...> protinį darbingumą, <...> padeda atsilikusių vaikų <...> protinei raidai.“

– kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Imunitetui stiprinti, po sunkių operacijų, norint greičiau atgauti organizmo jėgas, esant skrandžio, žarnyno, kepenų bei tulžies pūslės negalavimams.“

7) reklamuodama arbatą „**medaus su propoliu ir žolelėmis imunitetui MEDICATA 140g**“ naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Medus <...> gydomasis produktas. Dar senovės kinų farmakopėjoje rašoma, kad medus <...> gali slopinti skausmą, <...>“, „Medus pasižymi antibakteriniu, stabdančiu uždegimą poveikiu, todėl yra nepakeičiama priemonė peršalus.“, „Ramunėlė vartojama kaip <...> priešmikrobinė priemonė. Liaudies medicinoje vaistinė ramunėlė – pagrindinis vaistas nuo peršalimo ligų.“, „Propolis – natūralus antibiotikas. Jis slopina daugelio patogeninių mikroorganizmų augimą <...>“, „Jame esančios biologiškai aktyvios medžiagos pasižymi stipriu priešvirusiniu poveikiu, o kaip žinia, virusai ir yra dažniausia peršalimo negalavimų priežastis. Propolis veikia ir prieš bakterijas – stabdo jų dauginimąsi ir naikina. Be to, skirtingai nuo antibiotikų, propoliui neišsivysto bakterijų atsparumas.“, <...> mažina uždegimą <...>“.

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Tai yra puiki profilaktinė <...> priemonė.“, „Todėl imbiero arbata geriama profilaktiškai nuo peršalimo.“, „Silpna pankolio arbata yra puiki gripo profilaktinė priemonė.“

– kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Tai yra puiki <...> žmogaus organizmą stiprinanti priemonė.“, „Imunitetui į arbatos sudėtį įeina imbiero šaknų, saldžiųjų pankolių vaisių, ramunėlių žiedų ekstraktai, propolio ekstraktas.“, „Kai kurios jo veiksmingosios medžiagos apsaugo nuo pavojingų nuosėdų kraujagyslėse susidarymo ir sumažina žalingojo cholesterolio kiekį kraujyje.“

– kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„[Medus gali] <...> malšinti troškulį, pratęsti aktyvų žmogaus gyvenimą.“, „Imbieras stimuliuoja visas organizmo funkcijas ir padeda kūnui greičiau pašalinti nuodingąsias medžiagas.“, „Ramunėlė vartojama kaip raminanti [priemonė], <...>“.

UAB „Medicata filia“ reklamuodama maisto papildą „Propolio kapsulės“ televizijos laidoje „Padėkime augti“, transliuotoje per TV3 ir TV8 televizijų kanalus, naudojo teiginius:

– kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias bei profilaktines savybes:

„<...> propolis, dar vadinamas antibiotiku iš avilio.“, „Jame [propolyje] esančios veikliosios medžiagos veikia kaip antiseptikai: slopina daugelio mikroorganizmų ir grybelių atsiradimą, mažina skausmą ir uždegimą.“, „Lina, išbandžiusi ne vienus papildus, pagamintus iš bičių produktų sako apie šios medžiagos apsisotusį ir dėl to, kad ji pasižymi ir antivirusinėmis,

antibakterinėmis ar net nuo vėžio apsaugančiomis savybėmis.“, „Propolis gali būti naudojamas ne tik profilaktikai, bet ir burnos gleivinės, kvėpavimo takų, žarnyno ar odos ligoms gydyti.“, „Tokiam receptui neliks atspari nė viena liga“.

– Kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai teigiama ir užsimenama, kad subalansuota ir įvairi mityba apskritai negali suteikti tinkamo maistinių medžiagų kiekio:

„Rudenį gamtos gėrybių apstu, tačiau norint vaikų imunitetui reikalingas medžiagas gauti vien su maistu, gali būti sudėtinga skaičiuoti ir stebėti įvairovę. Tam tikrų elementų, reikalingų vaikams, deja, galime gauti tik su papildais – ypač natūralių.“

Šalia aukščiau minimų maisto produktų aprašymų naudojant teiginius apie sveikatingumą nepateikiamas teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarbą.

Kaip minėta aukščiau, UAB „Medicata filia“ interneto tinklapyje www.hiperfarma.lt bei laidoje „Padėkime augti“ pateikiama informacija apie minėtus maisto papildus ir maisto produktus, galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jie padės nuo aukščiau minėtų sveikatos sutrikimų ir turės profilaktinį poveikį organizmui. Bendrovės 2016-03-09 rašte nurodyta, kad televizijos laidos „Padėkime augti“ metu, nurodytos visuotinai žinomos propolio, kaip gamtinės medžiagos, savybių viešinimas negali būti laikomas reklama, nes reklamos sąvoka apima žmogaus sukurtų produktų ar teikiamų paslaugų viešinimą visuomenei, siekiant komercinės naudos. Bendrovė nurodė, kad reklamos televizijoje metu vaizdas, kaip vaikas kelis kartus perstato ant stalo pakuotę nuo bendrovės gaminamo papildo „Propolio kapsulės“ yra niekaip laidoje neakcentuotas veiksmas, kurio net neseka žiūrovas, todėl laidoje nebuvo jokios netinkamos bendrovės gaminamo papildo „Propolio kapsulės“ reklamos. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos komisija pažymi, kad laidoje skleista visuotinai žinoma informacija apie propolio savybes, naudojama bendrovės parduodamų produktų reklamoje, nėra nešališką informacija, o yra būtent reklamuojamo produkto reklamos dalis, todėl ji ir vertintina kaip visos reklamos visumos dalis bei privalo nepažeisti reklamai nustatytų reikalavimų. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad UAB „Medicata filia“, palaikydama ir/ar gerindama bendrovės ekonominės veiklos efektyvumą, turi teisę skleisti informaciją apie platinamus maisto papildus, reklamuojant juos visuomenės informavimo priemonėse ar kitais būdais, tačiau bendrovės naudojama reklama – jos turinys ir reklamavimo būdai – turi atitikti reklamos naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir neturi dezinformuoti reklamos vartotojų bei neturi pažeisti jų teisės gauti teisingą ir visapusišką informaciją valstybine kalba apie parduodamas prekes ar paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, teigtina, jog reklamose pateikta informacija galėjo daryti poveikį vartotojų ekonominiam elgesiui, t.y. paskatinti vartotojus įsigyti UAB „Medicata filia“ reklamuojamus maisto papildus ir maisto produktus: „Vitaminas C 25 mg (apelsinų kvapo) MEDICATA N10“, „Žiedadulkių tabletės su vit. C 1.5g MEDICATA N20“, „Vitaminas C MDF 500mg MEDICATA N50“, „Vitaminas C su spanguolėmis 50mg MEDICATA N 50“, „Propolio lašai MEDICATA 30ml“, „Bičių pienelis meduje MEDICATA 140g“, „Propolio kapsulės“ ir arbatą „medaus su propoliu ir žolelėmis imunitetui MEDICATA 140g“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Medicata filia“ minėti maisto papildai ar maisto produktai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojami nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Medicata filia“, reklamuodama minėtus maisto produktus ir maisto papildus, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas produktų savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų.

Tuo UAB „Medicata filia“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

3. Dėl UAB „Medicata filia“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad UAB „Medicata filia“ teisės aktus pažeidžiančią reklamą skleidė apie 7 maisto papildus bei maisto produktą - arbatą. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, jog skleista minėtų maisto papildų reklama galėjo būti aktuali plačiam asmenų ratui, t.y. skirtingus sveikatos negalavimus, susirgimus turintiems asmenims (reklamuojamus papildus rekomenduojama vartoti peršalusiems, sergantiems mažakraujyste, lėtine depresija, ateroskleroze, virškinamojo trakto ligomis, lėtiniu hepatitu, tulžies pūslės uždegimu, alkoholizmu, sveikstantiems po operacijų, kenčiantiems nuo alergijų, taip pat infekcijų profilaktikai).

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Medicata filia“ minėtų maisto papildų ir maisto produktų reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.hiperfarma.lt, taip pat transliuota vieno iš populiariausių televizijos kanalų „TV3“ laidos „Padėkime augti“ metu, taigi reklama buvo pasiekama ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgė ir į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose. Atsižvelgiant į tai, reklamos internete, taip pat ir televizijoje pažeidimo mastas vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad „Medicata filia“ minėtų maisto papildų ir maisto produktų reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.hiperfarma.lt laikotarpiu nuo 2013-09-26 iki 2015-11-09 bei laidoje „Padėkime augti“, transliuotoje 2015-10-11 9.30 val. per TV3 televizijos kanalą ir 2015-10-17 11:00 val. per TV8 televizijos kanalą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Medicata filia“ nutraukė teisės aktų neatitinkančios reklamos skleidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 bei 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 4 dalies pažeidimą skirti UAB „Medicata filia“ 1000 (vieno tūkstančio) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas